

SUD-TIBBIY EKSPERTIZA LABORANTI – TIBBIY MADANIYAT TARG‘IBOTCHISI

Vaxobova Shaxnoza Egamberdievna - RSTEIAM
Toshkent filiali oliy toifali sud-biologik bo‘lim laboranti

Mirxosilova Marg‘uba Miryusupovna - RSTEIAM
Toshkent filiali oliy toifali sud-biologik bo‘lim laboranti

Mirzakarimova Dilafruz Akmalovna - RSTEIAM
Toshkent filiali sud-biologik bo‘lim laboranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada sud-tibbiy ekspertiza laborantining jamiyat hayotidagi o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Sud-tibbiy ekspertiza laborantining biologik namunalar bilan ishlash, laboratoriya tekshiruvlarini tashkil etish va sud-tibbiy xulosalarning ishonchliligini ta’minlashdagi vazifalari tahlil qilingan. Shuningdek, laborantning tibbiy madaniyatni shakllantirish, sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish, sanitariya-gigiena qoidalariga rioya etishni ommalashtirish hamda kasbiy etika va muloqot madaniyatini namoyon etish orqali jamiyat salomatligini mustahkamlashga qo‘shayotgan hissasi ko‘rsatib berilgan. Maqolada sud-tibbiy ekspertiza laborantining nafaqat laboratoriya mutaxassisi, balki tibbiy-ma’rifiy targ‘ibotchi sifatidagi faoliyati ham ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: sud-tibbiy ekspertiza, laborant, tibbiy madaniyat, sog‘lom turmush tarzi, sanitariya-gigiena, kasbiy etika, profilaktika, tibbiy-ma’rifiy faoliyat.

Аннотация: В данной статье освещаются роль и значение лаборанта судебно-медицинской экспертизы в жизни общества. Проанализированы обязанности лаборанта по работе с биологическими образцами, организации лабораторных исследований и обеспечению достоверности судебно-медицинских заключений. Также показан вклад специалиста в формирование медицинской культуры, популяризацию здорового образа жизни, соблюдение санитарно-гигиенических норм, а также в укрепление общественного здоровья посредством профессиональной этики и культуры общения. В статье

раскрывается деятельность лаборанта судебно-медицинской экспертизы не только как лабораторного специалиста, но и как проводника медицинского просвещения.

Ключевые слова: судебно-медицинская экспертиза, лаборант, медицинская культура, здоровый образ жизни, санитарно-гигиенические нормы, профессиональная этика, профилактика, медицинское просвещение.

ANNOTATION.

This article highlights the role and significance of a forensic medical laboratory technician in society. The duties of the laboratory technician, including the handling of biological samples, organization of laboratory examinations, and ensuring the reliability of forensic medical conclusions, are analyzed. The article also emphasizes the specialist's contribution to promoting medical culture, encouraging a healthy lifestyle, fostering compliance with sanitary and hygienic standards, and strengthening public health through professional ethics and communication skills. The study reveals that a forensic medical laboratory technician serves not only as a laboratory specialist but also as an advocate of medical education and public health awareness.

Keywords: forensic medical examination, laboratory technician, medical culture, healthy lifestyle, sanitary and hygienic standards, professional ethics, prevention, medical education.

MAVZUNING DOLZARBLIGI.

Bugungi kunda aholi salomatligini muhofaza qilish, kasalliklarning oldini olish va tibbiy xizmat sifatini oshirishda tibbiy madaniyatni yuksaltirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu jarayonda nafaqat shifokor va hamshiralar, balki sud-tibbiy ekspertiza sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislar ham munosib o'rin tutadi. Xususan, sud-tibbiy ekspertiza laboranti o'zining kasbiy faoliyati orqali aholi orasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, tibbiy bilimlarni kengaytirish va huquqiy ongning shakllantirishga hissa qo'shadi.

Sud-tibbiy ekspertiza laborantining vazifalari.

Sud-tibbiy ekspertiza laboranti sud-tibbiy tekshiruvlar jarayonida muhim o'rin egallaydi. U turli biologik namunalarni qabul qilish, saqlash, rasmiylashtirish va laboratoriya tekshiruvlariga tayyorlash ishlarini amalga oshiradi. Shu bilan birga, laboratoriya jihozlarining to'g'ri ishlashini ta'minlash, tahlil natijalarining aniqligi va ishonchligini nazorat qilish ham uning vazifalari qatoriga kiradi.

Laborantning mas'uliyatli mehnati sud-tibbiy xulosalarning xolis va ishonchli bo'lishiga xizmat qiladi. Bu esa adolat qaror topishi va inson huquqlarining himoya qilinishida muhim ahamiyatga ega.

Tibbiy madaniyatni shakllantirishdagi o'rni.

Sud-tibbiy ekspertiza laborantining faoliyati faqat laboratoriya ishlari bilan

cheklanib qolmaydi. U tibbiy madaniyat targ‘ibotchisi sifatida ham ahamiyatli vazifani bajaradi. Kasbiy faoliyat jarayonida u biologik xavfsizlik qoidalariga rioya qilish, shaxsiy gigiena, infeksiyalarning oldini olish va namunalar bilan ishlash madaniyatini namoyon etadi.

Laborantning har bir harakati hamkasblari va yosh mutaxassislar uchun namuna bo‘lib xizmat qiladi. Ayniqsa, tibbiyot kollejlari va oliy ta‘lim muassasalari talabalari uchun amaliy mashg‘ulotlar davomida ularning bilim va ko‘nikmalarini oshirishda laborantlar muhim o‘rin tutadi.

Profilaktika va sog‘lom turmush tarzi targ‘ibotchisi.

Sud-tibbiy ekspertiza amaliyotida uchraydigan ko‘plab holatlar inson salomatligiga beparvolik, zararli odatlar va xavfsizlik qoidalariga rioya qilmaslik oqibati ekanligi kuzatiladi. Shu bois laborantlar aholi o‘rtasida sog‘lom turmush tarzi, shaxsiy gigiena, zararli odatlardan voz kechish va baxtsiz hodisalarning oldini olish bo‘yicha tushuntirish ishlarini olib borishda ishtirok etadilar.

Turli ma‘rifiy tadbirlar, uchrashuvlar va sog‘lomlashtirish aksiyalarida qatnashish orqali ular tibbiy madaniyatni yuksaltirishga o‘z hissalarini qo‘shadilar.

Kasbiy etika va muloqot madaniyati.

Sud-tibbiy ekspertiza sohasida faoliyat yurituvchi har bir laborant yuqori darajadagi kasbiy etikaga ega bo‘lishi lozim. Fuqarolar bilan muloqot qilishda xushmuomalalik, maxfiylikka rioya qilish va inson qadr-qimmatini hurmat qilish tibbiy madaniyatning muhim ko‘rinishlaridan hisoblanadi.

Laborantning madaniyatli muomalasi tibbiyot xodimlariga bo‘lgan ishonchni mustahkamlaydi hamda aholi orasida tibbiy xizmatga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi.

Xulosa: Sud-tibbiy ekspertiza laboranti nafaqat laboratoriya mutaxassisi, balki tibbiy madaniyat targ‘ibotchisi hamdir. Uning aniq, halol va mas‘uliyatli mehnati adolat qaror topishiga xizmat qilish bilan bir qatorda, aholi o‘rtasida sog‘lom turmush tarzi, tibbiy bilim va huquqiy madaniyatni shakllantirishga ham hissa qo‘shadi. Shu bois sud-tibbiy ekspertiza laborantlarining mehnatini qadrlash va ularning kasbiy salohiyatini oshirish tibbiyot tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining qonuni **“Sud ekspertizasi to‘g‘risida”**.
2. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining **“Sud-biologik ekspertiza va tekshiruvlarni o‘tkazish qoidalari” to‘g‘risidagi 153-sonli buyrug‘iga 4-ilova**. 2012 yil 01 iyun.